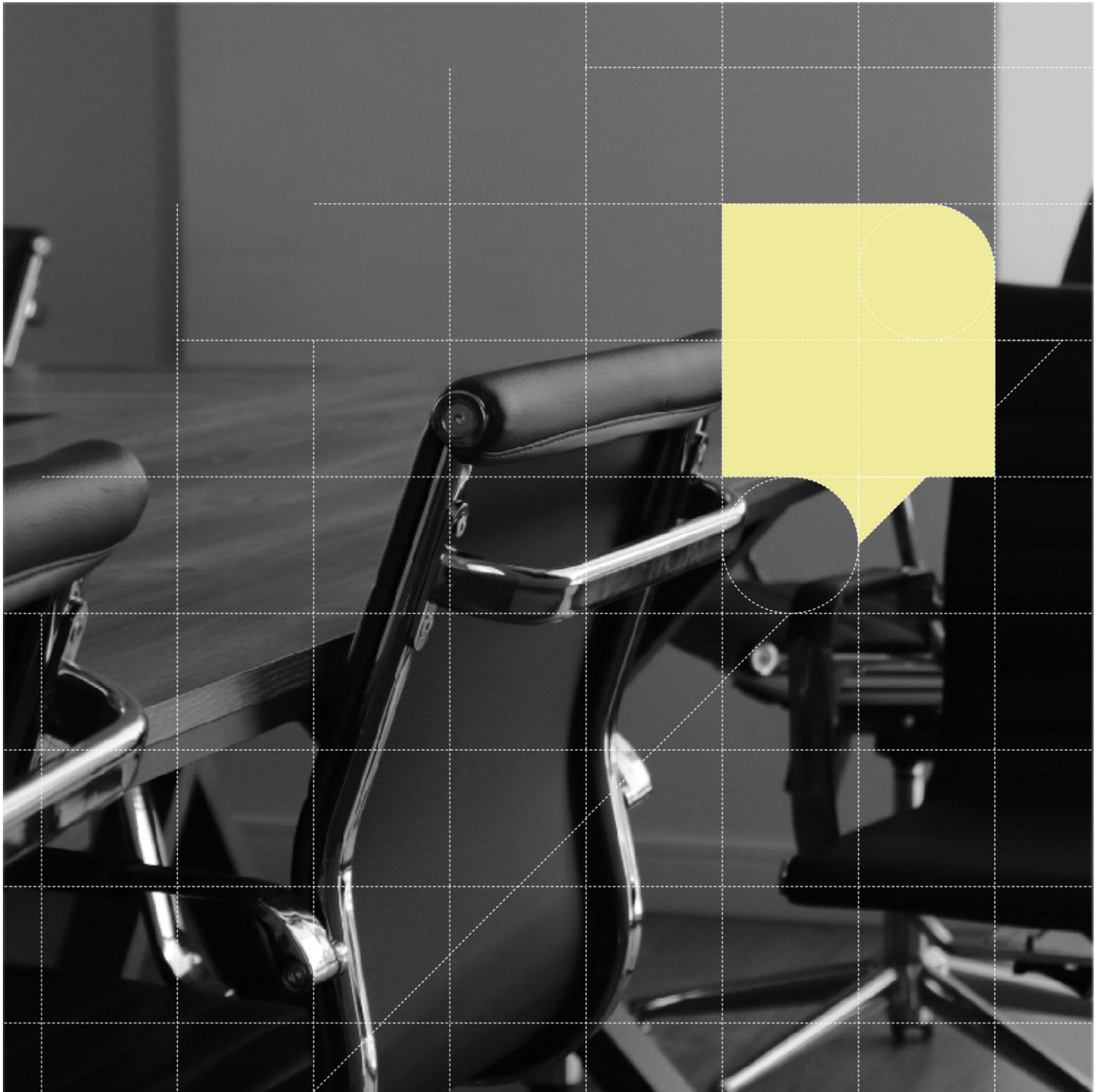

Regelrådets uttalelse

Om: **Forslag til forskrift om finansavtaler (finansavtaleforskriften)**

Ansvarlig: **Justis- og beredskapsdepartementet**

Regelrådets konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref.:
22/2944

Vår ref.:
22/00113

Vår saksbehandler:
Mergime Zahiti

Dato:
30.06.2022

Uttalelse

Om: **Forslag til forskrift om finansavtaler (finansavtaleforskriften)**
Konklusjon: **Utredningen har svakheter**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring et forslag til forskrift om finansavtaler (finansavtaleforskriften).

Det fremgår av høringsnotatet at forslaget i all hovedsak innebærer en videreføring av gjeldende rett. Regelrådet legger til grunn at forslaget medfører lave kostnader for næringslivet. Departementet skriver at det gjennom forslaget ønsker å samle regler som reguleres av eksisterende forskrifter i én forskrift til finansavtaleloven. Regelrådet mener det er positivt at departementet gjennom forslaget søker å gjøre det relevante regelverket mer tilgjengelig.

Etter Regelrådets vurdering kunne utredningen med fordel gått noe nærmere inn på problem-beskrivelsen og de konkrete virkningene av forslaget. Formålet med det ville være å forklare tydeligere hva de foreslåtte endringene består i, hvilke tilpasninger som må gjøres hos de berørte bedriftene og hva dette innebærer av kostnader. Videre mener Regelrådet at handlingsrommet på enkelte punkter i forslaget burde vært drøftet noe nærmere.

Regelrådet kan ikke se at departementet særskilt har vurdert hensynet til små virksomheter. Regelrådet mener følgelig at departementet burde utredet hvor mange bedrifter som vil berøres totalt og størrelsesforholdet mellom disse.

Regelrådet kan på bakgrunn av den mangelfulle utredningen av de ovennevnte forhold ikke konkludere om forslaget kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i høringsnotatet en forskrift til den nye finansavtaleloven, som er nødvendig for at loven skal kunne tre i kraft. Forslaget innebærer i hovedsak en gjennomføring av deler av EØS-direktiver, som også er gjennomført i den nye finansavtaleloven. Hensikten med forslaget om ny finansavtaleforskrift er å regulere regler som i dag er å finne i fem ulike forskrifter, i én samlet forskrift til finansavtaleloven.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor har Regelrådet valgt å uttale seg om saken?

Reguleringen av finansnæringen er viktig for finanssektorene selv og for resten av norsk næringsliv indirekte. Den foreslåtte forskriften vil gjelde for tjenesteytere som er omfattet av reglene i finansavtaleloven, jf. forslag om ny finansavtaleforskrift § 1-1 første ledd. Forskriften vil dermed mulig berøre mange norske finansforetak og deres praksis overfor næringslivet. Regelrådet har på bakgrunn av dette valgt å uttale seg om denne saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Det kommer frem i høringsnotatet at hensikten med forskriftsreguleringen er å samle fem eksisterende forskrifter i én forskrift til finansavtaleloven fordi dagens regelverk er utilgjengelig. Det overordnede målet med forslaget burde imidlertid kommet tydeligere frem i høringsnotatet. Videre er den underliggende samfunnsmessige problemstillingen som forslaget er ment å løse ikke nærmere definert i høringsnotatet.

Målene med enkelte av de konkrete forslagene er heller ikke kommentert. Departementet foreslår for eksempel at det for all markedsføring av kreditt skal gjelde et krav om advarsel om eventuelle svingninger i valutakurs som kan påvirke kostnader for forbrukerne. Regelrådet mener at dette burde kommet eksplisitt frem av høringsnotatet.

Regelrådet kan ikke se at det er skrevet noe om forventet utvikling dersom det ikke innføres tiltak. Regelrådet mener at dette burde vært kommentert i høringsnotatet.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Forslagene i høringsnotatet innebærer i stor grad en gjennomføring av deler av enkelte EØS-direktiver. Det hadde derfor vært hensiktsmessig å kommentere hvorvidt det foreligger et nasjonalt handlingsrom for enkelte av de foreslåtte endringene. Dette er særlig relevant der departementet har uttrykt tvil med hensyn til om EØS-regelverket tillater en spesifikk nasjonal regulering. Regelrådet mener det er positivt at departementet har kommentert det nasjonale handlingsrommet for enkelte av de tiltakene som er drøftet. Det er imidlertid eksempler på at det nasjonale handlingsrommet burde vært drøftet i større grad. For eksempel skriver departementet at det er uklart om forbrukerkredittdirektivet er til hinder for nasjonale regler som hjemler tilsvarende krav for forbrukerkreditt som følger av boliglåndirektivet artikkel 11 nr. 2 bokstav a.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Departementet har ikke beskrevet berørt næringsliv i høringsnotatet. Det nevnes kort at næringsdrivende berøres av forskriftsforslaget først og fremst som tjenestetilbydere av finansielle tjenester, men også til en viss grad som finansforetakenes kunder. Dette gjøres med henvisning til proposisjonen som ligger til grunn for den nye finansavtaleloven. Departementet har altså ikke vurdert konkret hvem som vil berøres av endringene i det aktuelle forslaget. Regelrådet mener at det burde vært foretatt en konkret vurdering i relasjon til forslaget som er behandlet i høringsnotatet om forslag til finansavtales forskrift. Ettersom berørt næringsliv ikke er beskrevet, er det heller ikke visst hvor mange de berørte aktørene er eller hvor store de er.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Departementet skriver at det må påregnes kostnader i forbindelse med omstilling av «eksisterende avtaler, datasystemer mv. til nytt regelverk». Regelrådet mener det fremstår som uklart hva kostnadene som departementet mener vil oppstå som følge av implementeringen av endringene i høringsnotatet vil bestå i. For eksempel skriver departementet at det vil kunne oppstå kostnader som følge av omstilling av eksisterende avtaler, men det kommer ikke frem hvilke avtaler det refereres til.

Departementet nevner kort at det kan medføre kostnader i forbindelse med plikten til å innta opplysninger i markedsføring av kredittavtaler. Departementet skriver at kostnadene vil være avhengig av kommersielle avtaler og volum fra de ulike tjenesteyterne. Regelrådet mener det burde fremgå enda tydeligere i høringsnotatet hvem som får disse kostnadene, samt størrelsen på kostnadsbyrden. Regelrådet kan ikke se at øvrige virkninger er forsøkt tallfestet eller drøftet i høringsnotatet. Nytevirkningene av forslaget burde også vært noe nærmere drøftet i høringsnotatet.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Forutsetningene for en vellykket gjennomføring er ikke eksplisitt drøftet i høringsnotatet.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde

ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Regelrådet kan ikke se at departementet særskilt har vurdert hensynet til små virksomheter.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Regelrådet registrerer at relevant berørt næringsliv har vært involvert i utarbeidelsen av høringsnotatet. Departementet har vist konkret til proposisjonen til ny finansavtalelov, der synspunkter som Finans Norge har fremsatt i høringen av forslaget til denne loven er inntatt. Regelrådet mener at det er positivt at disse synspunktene er belyst der dette har vært relevant i høringsnotatet.

4.3 Forenkling for næringslivet

Departementet skriver at forslaget innebærer en forenkling ettersom eksisterende regler i fem ulike forskrifter foreslås regulert samlet i én forskrift til finansavtaleloven.

4.4 Fremtidsrettet regulering

Regelrådet understreker at det er et viktig hensyn at foreslått regelverk skal være egnet til å oppnå ønskede mål, og at det i forbindelse med regelverksutformingen tas høyde for samfunnsmessige endringer som oppstår med tiden. I forbindelse med revisjon av regelverk, kan det være hensiktsmessig å vurdere om videreføring av regelverket også står seg i fremtiden.

4.5 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Regelrådet mener at utformingen av høringsnotatet, med merknader til de ulike bestemmelsene vedlagt avslutningsvis i høringsnotatet, gjør det krevende for leseren å forstå hva de ulike forslagene innebærer uten å supplere de ulike kapitlene med merknadene til bestemmelsene underveis. Dette kan gjøre innholdet unødvendig komplisert å finne frem i og forstå for den alminnelige leser. For eksempel stiller Regelrådet seg spørrende til om forslaget på side 32 i høringsnotatet, der departementet skriver at det *«foreslår at en verdireduksjon på minst ti prosent skal regnes som en «vesentlig reduksjon» av verdien på avtalt sikkerhet»*, er ment å inntas i utkast til ny forskrift eller om dette er en kommentar til eksisterende regelverk. Vi kan ikke se at forslaget er inntatt i utkastet til ny forskrift eller i merknadene til forskriften avslutningsvis i høringsnotatet. Dette innebærer at det ikke er fullstendig samsvar mellom forslaget i høringsnotatet og utkastet til forskriftsbestemmelser.

Generelt er dette høringsnotatet utformet på en måte som gir inntrykk av at det er store regelverksendringer som foreslås, noe som viser seg å ikke være tilfellet. Høringsnotatet kunne med fordel inneholdt en «veiledning» for leseren innledningsvis, slik at det kommer frem at

høringsnotatet i stor grad tar for seg videreføring av eksisterende regelverk, samt forslag av mindre omfattende karakter.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Departementet skriver at forskriftsforslaget i hovedsak er en videreføring av gjeldende rett. Regelrådet antar dermed at forslaget trolig innebærer lave kostnader for næringslivet. På den andre siden vises det i høringsnotatet til noen kostnadsvirkninger som ikke utdypes nærmere, og det er ellers lite drøftelse og tallfesting av mulige virkninger for næringslivet. Regelrådet kan på den bakgrunn ikke konkludere om målene kan oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet.